

Podstawy rachunkowości finansowej

Dział programu	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:	Wymagania wykraczające (ocena celująca) Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:
1. Organizacja rachunkowości w przedsiębiorstwie	<ul style="list-style-type: none"> • zna i rozumie pojęcie rachunkowości • zna i potrafi wymienić podstawowe funkcje rachunkowości • określa przedmiot rachunkowości oraz podmioty rachunkowości • zna podstawowe zasady dotyczące rachunkowości • zna podstawowe pojęcia (plan kont, bilans, rok obrotowy,) • wie jakie jednostki są zobowiązane do prowadzenia ksiąg rachunkowych • zna typy jednostek i potrafi je wymienić 	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje podstawowe funkcje rachunkowości • zna i rozumie pojęcie rachunkowości finansowej i zarządczej • definiuje zasady rachunkowości (periodyzacji, memoriału, współmierności, ostrożności, rzetelności, zakazu kompensaty) • dokonuje podziału zasad rachunkowości na zasady fundamentalne i nadrzędne • wie jakie dokumenty opisują zasady rachunkowości • zna typy jednostek gospodarczych i potrafi podać podstawowe różnice między nimi • zna pojęcie kierownika jednostki • wie, jak zbudowany jest zakładowy plan kont 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wymienić funkcje zakładowego planu kont - potrafi odpowiedzieć na pytania dotyczące funkcji kontrolnej rachunkowości i metod jej realizacji w jednostkach gospodarczych • potrafi dokonać klasyfikacji odbiorców i użytkowników systemu rachunkowości na wewnętrznych i zewnętrznych • szczegółowo opisuje zasady nadrzędne i fundamentalne 	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się informacjami dotyczącymi zasad rachunkowości • potrafi rozwiązać przykłady dotyczące zasady współmierności i ostrożnej wyceny • podaje przykłady odbiorców i użytkowników informacji finansowej, z podziałem na użytkowników wewnętrznych i zewnętrznych • podaje i opisuje cechy rachunkowości finansowej • potrafi określić kto pełni funkcję kierownika w poszczególnych rodzajach jednostek 	<ul style="list-style-type: none"> • szczegółowo opisuje zawartość zakładowego planu kont, odwołując się do zapisów prawnych i ich interpretacji, • potrafi wymienić zawartość poszczególnych zespołów kont w ZPK oraz nazwy i oznaczenia liczbowe • zna szczegółowe zapisy prawne dotyczące organizacji rachunkowości w jednostce
2. Charakterystyka zasobów majątkowych i źródeł ich pochodzenia	<ul style="list-style-type: none"> • zna definicję aktywów i pasywów • potrafi dokonać podziału aktywów i pasywów ze względu na rolę jaką pełnią w procesie gospodarczym 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje klasyfikacji aktywów obrotowych i trwałych oraz potrafi zastosować zdobytą wiedzę w zadaniach praktycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje zadania związane z klasyfikacją aktywów i pasywów • sporządza bilans otwarcia i zamknięcia na podstawie danych w zadaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się informacjami dotyczącymi aktywów i pasywów oraz ich szczegółowej klasyfikacji • rozwiązuje zadania o 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie danych z bilansu określa rodzaj działalności oraz formę prawną jednostki - • sporządza bilans w jednostkach bez względu

Dział programu	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:	Wymagania wykraczające (ocena celująca) Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:
	<p>(aktywa trwałe, obrotowe, kapitał własny i kapitały obce)</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna podstawowe pojęcia dotyczące rachunkowości (plan kont, bilans, księgi główne i pomocnicze, należności, zobowiązania itp.) • potrafi podać proste przykłady składników majątku i źródeł • jego finansowania • wie jakie elementy musi zawierać bilans zgodnie z zapisami UoR • zna pojęcie sumy bilansowej, potrafi określić jej wartość • zna podstawowe zasady dotyczące sporządzania bilansu (zasada równowagi bilansowej) 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje klasyfikacji kapitałów własnych i obcych oraz potrafi zastosować zdobytą wiedzę w zadaniach praktycznych • zna budowę uproszczoną bilansu i potrafi sporządzić prosty bilans jednostki 	<ul style="list-style-type: none"> • oblicza wartość sumy bilansowej na podstawie otrzymanych informacji dotyczących wartości składników majątku • zna w i potrafi opisać podstawowe dokumenty potwierdzające operacje gospodarcze w jednostce, • wie jakie muszą zawierać elementy zgodnie z zapisami UoR • potrafi wykorzystać w zadaniach praktycznych wiedzę dotyczącą równowagi bilansowej 	<p>znacznym stopniu trudności w zakresie sporządzania bilansu</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi rozróżnić kapitały (fundusze) własne w zależności od formy organizacyjno-prawnej 	<p>na ich formę prawną</p>
<p>3. Zadania i funkcjonowanie kont bilansowych Poprawianie błędów księgowych. Łączenie i dzielenie kont</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie operacji gospodarczej i zdarzenia gospodarczego, potrafi podać ich definicję • potrafi wymienić typy operacji gospodarczych • zna budowę konta „teowego” oraz jego ogólną charakterystykę • zna pojęcie salda 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi zdefiniować pojęcie operacji gospodarczej potrafi określić podstawowe cechy operacji gospodarczej • wymienia typy operacji gospodarczych • potrafi zdefiniować pojęcie operacji bilansowej 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi rozpoznać operacje bilansowe • określa wpływ operacji gospodarczych na składniki bilansu • poprawnie wykonuje czynności związane z funkcjonowaniem kont (zakładanie, otwarcie konta, księgowanie 	<ul style="list-style-type: none"> • w zadaniach praktycznych wykorzystuje w sposób poprawny wiedzę z zakresu zasad funkcjonowania kont aktywnych i pasywnych • określa wpływ poszczególnych operacji gospodarczych na sumę bilansową aktywów i pasywów 	<ul style="list-style-type: none"> • prawidłowo interpretuje treść ekonomiczną sald końcowych kont • potrafi uzasadnić konieczność sporządzania zestawienia obrotów i sald • potrafi sformułować treść operacji gospodarczych na podstawie zaistniałych zmian w składnikach

Dział programu	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:	Wymagania wykraczające (ocena celująca) Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:
	<p>początkowego i końcowego</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia dwa typy kont bilansowych • księguje proste operacje gospodarcze • rozwiązuje zadania przy podanych wzorach • oblicza salda kont wymienia metody poprawiania błędów księgowych • rozróżnia storno czarne i czerwone • wymienia rodzaje podzielności kont 	<p>i wynikowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa wpływ poszczególnych typów operacji bilansowych na składniki majątku • potrafi wymienić podstawowe dokumenty potwierdzające operacje gospodarcze w przedsiębiorstwie • zna zasady dotyczące funkcjonowania kont - potrafi określić stronę salda początkowego dla kont aktywnych i pasywnych • prawidłowo określa stronę księgowania operacji gospodarczych na kontach aktywnych i pasywnych • stosuje różne rodzaje storna • potrafi zdefiniować sposoby podziału kont księgowych (rozumie pojęcie konta syntetycznego i analitycznego) • księguje typowe operacje gospodarcze • rozwiązuje całościowe przykłady eksponujące podstawowe 	<p>operacji gospodarczych, zamknięcie konta, zbilansowanie konta)</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady operacji bilansowych, które wpływają w określony sposób na składniki majątku • zna czynności związane ze sporządzaniem zestawienia sald i obrotów • potrafi prawidłowo wykonać operację wskazanego storna na kontach księgowych • podaje celowość podziału kont • potrafi dokonać samodzielnie podziału konta w przypadku prostych zadań • podaje treść operacji gospodarczych na podstawie dowodów księgowych, • rozwiązuje całościowe przykłady eksponujące sporządza zestawienie obrotów i sald • stosuje storno czarne i czerwone oraz wyjaśnia różnice • dostosowuje plan kont do rodzaju działalności 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje typy operacji bilansowych • określa wpływ operacji gospodarczych na składniki bilansu i sumę bilansową • prawidłowo wykonuje czynności związane ze sporządzaniem zestawienia obrotów i sald • rozwiązuje zadania o znacznym stopniu trudności w zakresie sporządzania bilansu i zestawienia obrotów i sald w zadaniach praktycznych • wykorzystuje w sposób poprawny wiedzę z zakresu zasad funkcjonowania kont aktywnych i pasywnych • dokonuje wyboru rodzaju storna w zależności od rodzaju konta i rodzaju błędu • zna i stosuje w praktyce zasady dotyczące podziału kont • samodzielnie podaje treść operacji gospodarczych na podstawie dowodów księgowych • samodzielnie księguje operacje gospodarcze wycenia na podstawie 	<p>bilansu</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi wyjaśnić sensowność zastosowania konkretnego rodzaju storna na koncie • interpretuje znaczenie kont pomocniczych • biegle ewidencjonuje i interpretuje operacje gospodarcze • biegle rozwiązuje całościowe • analizuje i interpretuje zapisy księgowe • orientuje się w zakresie rozwiązań wynikających z odpowiednich regulacji prawnych dotyczących rachunkowości

Dział programu	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:	Wymagania wykraczające (ocena celująca) Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:
		współzależności poszczególnych zagadnień rachunkowości finansowej, interpretuje salda kont •zna zasady księgowania na kontach analitycznych	gospodarczej •ustala zobowiązania podatkowe VAT	zapisów na kontach zasoby majątkowe	
4. Zasady funkcjonowania kont wynikowych Wynik finansowy	<ul style="list-style-type: none"> •zna pojęcie kosztu oraz wydatku, potrafi je zdefiniować •zna podział kosztów ponoszonych przez jednostki gospodarcze i potrafi je zdefiniować •zna funkcjonowanie kont wynikowych, •wymienia rodzaje przychodów i kosztów podmiotu gospodarczego księguje podstawowe koszty i przychody •zna pojęcie wynagrodzenia brutto i netto •podaje treść przykładowej operacji gospodarczej dotyczącej ponoszenia konkretnego kosztu przez jednostkę gospodarczą •zna pojęcie wartości początkowej środków trwałych •zna pojęcie amortyzacji, 	<ul style="list-style-type: none"> •podaje przykłady zdarzeń gospodarczych będących wydatkiem bądź kosztem •podaje przykłady kosztów operacyjnych i finansowych ponoszonych przez jednostki gospodarcze •potrafi wymienić koszty układu rodzajowego •dokonuje księgowania prostych operacji gospodarczych z wykorzystaniem wiedzy w zakresie kosztów rodzajowych •zna charakterystykę konta rozrachunki z tyt. wynagrodzeń •potrafi określić jakie składki wchodzi w zakres ubezpieczeń społecznych ZUS •wie w jaki sposób można ustalić wartość początkową środka trwałego •potrafi zaklasyfikować 	<ul style="list-style-type: none"> •potrafi wymienić koszty układu rodzajowego i funkcjonalnego oraz podać przykłady tych kosztów •prawidłowo księguje operacje gospodarcze w układzie kosztów rodzajowych i funkcjonalnych •prawidłowo dokonuje księgowania na koncie rozrachunków z tyt. wynagrodzeń •potrafi zaksięgować potrącenia obowiązkowe oraz dokonać ewidencji przelewu tych obciążeń •zna dokumenty dotyczące wynagrodzeń (lista płac) i potrafi wymienić elementy obowiązkowe dokumentu •ustala wartość początkową środka trwałego według ceny nabycia kosztów wytworzenia •ustala wartość zużycia rocznego i miesięcznego 	<ul style="list-style-type: none"> •potrafi opisać i scharakteryzować układ rodzajowy i funkcjonalny kosztów i odpowiedzieć na pytanie w jakiego rodzaju jednostkach gospodarczych są one stosowane •prawidłowo księguje operacje gospodarcze w układzie kosztów rodzajowych i funkcjonalnych •prawidłowo księguje składniki wynagrodzeń na kontach korespondujących do konta rozrachunków z tyt. wynagrodzeń •potrafi określić poszczególne składniki wynagrodzenia na podstawie przykładowej listy płac oraz dokonać prawidłowych księgowania na kontach w zakresie składek ZUS i podatku •prawidłowo określa wartość bieżącą środka 	<ul style="list-style-type: none"> •potrafi określić w jakim układzie należy zaksięgować operacje kosztowe w zależności od rodzaju działalności prowadzonej przez jednostkę gospodarczą •zna zapisy prawne dotyczące opłacanych przez pracownika i pracodawcę składek ZUS •zna i potrafi zastosować przepisy dotyczące amortyzacji środków trwałych i możliwości stosowania określonej metody oraz okresu amortyzacji •samodzielnie rozwiązuje zadania •wykorzystuje wiedzę z rachunkowości do rozwiązywania problemów w sytuacjach nietypowych •formułuje problemy oraz dokonuje analizy i syntezy nowych zjawisk ekonomicznych zgodnie ze

Dział programu	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:	Wymagania wykraczające (ocena celująca) Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:
	<p>stawki amortyzacji oraz stopy amortyzacji</p> <ul style="list-style-type: none"> zna zasady ewidencji na koncie podatki i opłaty - podaje przykłady operacji księgowanych na koncie usług obcych, zużycia materiałów i energii, ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń, podatków i opłat oraz koncie pozostałych kosztów rodzajowych zna i rozumie pojęcie przychodów zna zasady ewidencji na kontach przychodowych - charakteryzuje pozostałe przychody i koszty operacyjne, przychody i koszty finansowe - ewidencjonuje podstawowe zapisy na kontach wymienia elementy wyniku finansowego - definiuje dodatni i ujemny wynik finansowy zna podstawę obliczania podatku dochodowego od osób prawnych i jego stawki 	<p>konkretne koszty do grupy kosztów operacyjnych lub finansowych</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady pozostałych przychodów operacyjnych, przychodów finansowych podaje zasady ewidencjonowania przychodów finansowych, ewidencjonuje typowe zapisy na kontach przychodów i kosztów ustala wynik finansowy metodą statystyczną 	<p>środka trwałego</p> <ul style="list-style-type: none"> dokonuje prostych księgowania operacji gospodarczych na kontach przychodowych i kosztowych klasyfikuje pozostałe przychody operacyjne, przychody finansowe, ewidencjonuje zapisy na kontach przychodów - oblicza pozaksięgowo wyniki cząstkowe wyniku finansowego, oblicza wynik finansowy w wariantach porównawczych 	<p>trwałego po określonym okresie użytkowania</p> <ul style="list-style-type: none"> interpretuje treść ekonomiczną sald końcowych kont przychodowych prawidłowo dokonuje księgowania związanych z rozliczeniem przychodów omawia funkcje kont wynikowych dokonuje samodzielnie ewidencji operacji gospodarczych związanych z powstaniem przychodów i kosztów ustala wynik finansowy brutto i netto w oparciu o różne warianty 	<p>zmianami księgowymi</p> <ul style="list-style-type: none"> zna podstawy prawne dotyczące klasyfikacji przychodów samodzielnie ustala wynik finansowy w różnych jednostkach w oparciu o różne warianty ewidencji kosztów

Dział programu	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:	Wymagania wykraczające (ocena celująca) Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:
5. Dokumentacja księgową	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcie dokumentu • omawia pojęcie dowodu księgowego • klasyfikuje dowody księgowo • wskazuje podstawowe elementy dowodu księgowego • charakteryzuje wymagania formalne dowodów księgowych • zna komórki upoważnione do kontroli poszczególnych dowodów księgowych • zna rodzaje kontroli dowodów • rozpoznaje pojęcia z zakresu przechowywania danych • rozpoznaje kategorie archiwalne 	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcie dokumentu i dowodu księgowego • klasyfikuje dowody księgowo według różnych kryteriów • wskazuje elementy dowodu księgowego zgodne z ustawą o rachunkowości • określa wymagania formalne dowodów księgowych w zależności od ich rodzajów • rozróżnia rodzaje kontroli dowodów księgowych • wskazuje komórki organizacyjne upoważnione do przeprowadzania poszczególnych rodzajów kontroli dowodów księgowych • określa zadania kontroli merytorycznej, formalnej i rachunkowej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia dokument i dowód księgowy • klasyfikuje dowody księgowo według różnych kryteriów i podziałów, np. wystawcy dowodu, funkcji dowodu, sposobu ewidencji, rodzaju operacji gospodarczej • wskazuje elementy dowodu księgowego zgodne z ustawą o rachunkowości • określa wymagania formalne dowodów księgowych w zależności od ich rodzajów, typów • rozróżnia rodzaje kontroli dowodów księgowych: merytoryczną, formalną i rachunkową • rozróżnia zadania kontroli merytorycznej, formalnej i rachunkowej • sporządza podstawowe dokumenty księgowe 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje dowody księgowo: własne i obce, zewnętrzne i wewnętrzne, pierwotne i wtórne, ścisłego zarachowania • rozpoznaje dowody księgowo według rodzaju dokumentowanego zdarzenia, np. dowody obrotu pieniężnego, rozrachunków, magazynowe, stanu i ruchu środków trwałych • przeprowadza kontrolę formalno-rachunkową dowodów księgowych • poprawia błędy w dowodach zewnętrznych, wewnętrznych, 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wskazać odpowiednie dokumenty będące podstawą ewidencji operacji na kontaktach, • wskazuje okresy przechowywania dokumentacji księgowej według przepisów prawa bilansowego i podatkowego • wskazuje odpowiednie przepisy mówiące o kategorii archiwalnej konkretnych dokumentów • analizuje dowody księgowo oceniając ich wpływ na działalność jednostki gospodarcze